

Position paper

(on)veiligheid in de turnsport

aan	De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
van	Maurits Hendriks, Technisch Directeur TeamNL
betreft	Visie en beleid van NOC*NSF op een veilige TeamNL sportomgeving voor talentvolle sporters en topsporters
datum	23 oktober 2020

1. Visie en beleid van NOC*NSF op een veilige TeamNL sportomgeving voor talentvolle sporters en topsporters

Elke talentvolle sporter en topsporter heeft recht op een veilige sportomgeving, waarbij er naast de begeleiding vereist voor de sportontwikkeling ook gerichte aandacht is voor de algemene ontwikkeling van het individu. Als sportkoepel draagt NOC*NSF mede verantwoordelijkheid voor het bewerkstelligen van een veilig sportklimaat in alle sporten. In een veilige sportomgeving is nimmer ruimte voor fysiek, mentaal en sociaal grensoverschrijdend gedrag. NOC*NSF erkent dat het opleiden van jonge talentvolle sporters op een didactische verantwoorde manier in een (excel)lerende omgeving aandacht vereist, net als elke andere omgeving waarin een kind, jongere, jong volwassene of volwassene zich ontwikkelt. In vroege specialisatie sporten ligt de gemiddelde leeftijd van talentvolle sporters veelal lager dan bij andere sporten.

Het beleid van NOC*NSF ter preventie en het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag in topsport en talentontwikkeling is vanuit een holistisch, ontwikkelingsgericht én interdisciplinair perspectief opgesteld. Op deze wijze is vanuit diverse wetenschappelijke invalshoeken het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag belicht in de diverse leefomgevingen, ontwikkelings- en transitiefasen van een talentvolle sporter. Dit zou niet alleen moeten gelden voor de sportomgeving, maar voor alle omgevingen waar met kinderen, jongeren, jong volwassenen én volwassenen gewerkt wordt. Richtlijnen ter preventie van grensoverschrijdend gedrag zullen moeten worden opgesteld in afstemming met en over alle omgevingen heen.

Grensoverschrijdend gedrag wordt veelal in de context van de relatie tussen coach en sporter beschouwd. NOC*NSF heeft het standpunt dat voor de ontwikkeling van beleid en interventies ook de rol van de sporters zelf, begeleiders, ouders en bestuursleden aandacht moet krijgen in het ontstaan en het aanhouden van grensoverschrijdend gedrag. In het herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend mag er dus niet alleen aandacht zijn voor de relatie tussen coaches en

Bezoekadres

Papendallaan 60, Arnhem

Postadres

Postbus 302, 6800 AH Arnhem

Telefoon

+31 (0)26 483 44 00

Email

info@nocnsf.nl

Web

nocnsf.nl

sporters, maar ook voor de rol en impact van andere begeleiders (o.a. fysio's, S&C coaches, voedingsexperts, artsen), bestuursleden en ouders. NOC*NSF is er van overtuigd dat hier op continue en gestructureerde wijze aandacht voor moet zijn tijdens het volledige ontwikkelingstraject (inclusief specifieke aandacht voor de transitiefasen die de sporter doorloopt) en het presteren van de talentvolle sporter. Rolmodellen en goede voorbeelden acht NOC*NSF van groot belang om te illustreren dat enerzijds grensoverschrijdend gedrag nimmer past bij ontwikkeling en presteren in de sport en dat anderzijds ontwikkeling en presteren in de sport kan, zonder grensoverschrijdende interacties en gedrag.

Om bij te dragen aan een heldere, concrete en toepasbare omschrijving van grensoverschrijdend gedrag, werkt NOC*NSF samen met verschillende experts die vanuit hun eigen wetenschappelijke domein naar de ontwikkeling van talentvolle sporters kijken en handelen.

2. Inrichting van interventies

Sinds 1998 heeft NOC*NSF een scala aan interventies ontwikkeld en ingezet met als doel het signaleren en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag. Hieronder een aantal interventies die ontwikkeld zijn door of in opdracht van NOC*NSF.

- In navolging van de aanbevelingen van Commissie De Vries (2017), die op verzoek van NOC*NSF onderzoek deed naar seksuele intimidatie en misbruik in de sport, is het Centrum Veilige Sport Nederland (www.centrumveiligensport.nl) tot stand gekomen. Het centrum is één van de meldpunten in de sport naast het bestuur van de vereniging en de eigen sportbond. Het centrum is tevens verantwoordelijk voor het maken van beleid, adviseert op preventie en bij incidenten én dient als kenniscentrum voor sportverenigingen en bonden. Door de landelijke administratie in het Case Management Systeem voor de sport, houdt het centrum toezicht op een opvolging van schendingen. Drie jaar na oprichting volgt het eerste jaarverslag van het Centrum Veilige Sport Nederland binnenkort. Een andere aanbeveling die is opgevolgd door NOC*NSF uit het rapport De Vries is de meldplicht voor bestuurders en begeleiders.
- In 2015 is er begonnen met de ontwikkeling een leerlijn 'Competenties prestatiegedrag' voor talentvolle sporters, topsporters en hun coaches. Deze is in 2019 beschikbaar gekomen, en wordt door topsportleefstijlcoaches en psychologen uitgerold. De leerlijn brengt 14 competenties samen die sporters niet alleen steunen in hun individuele ontwikkeling (o.a. presteren onder druk en plannen), maar die ook een directe rol (kunnen) spelen in het vermijden van grensoverschrijdend gedrag (o.a. grenzen stellen en bewaken, reflecterend vermogen, optimale balans topsport en leefstijl, zelfvertrouwen en communiceren). Via het (gecombineerd) inzetten van deze competenties, komen sporters tot mentale weerbaarheid als beschermende factor voor hun welzijn en mentale veerkracht, om opnieuw tot hun vereiste welzijn te komen na een negatieve ervaring of situatie. Alle componenten van deze leerlijn (o.a. podcasts, video's, factsheets en tools) zijn online beschikbaar voor sporters en coaches.

- Voor topsport-, talentcoaches en Technisch directeuren worden sinds 2013 masterclasses georganiseerd die inzicht geven in gedragsobservaties en -verandering, met specifieke aandacht voor het belang van emoties en psychosociale ondersteuning bij sporters en voor het hanteren van een holistisch perspectief op de ontwikkeling van een sporter. In 2019 is er Nationaal Coach Platform georganiseerd met als thema 'Ethiek in de topsport', specifiek gericht op grensoverschrijdend gedrag. In navolging van de campagne 'Blijf je stil of praat je erover' van het Centrum Veilige Sport Nederland is er een intervisietraject gestart voor top- en talentcoaches.
- In opdracht van NOC*NSF is het boek 'topsport & ethiek: nadenken over wat goed en fout is' (Francesco Wessels, maart 2020, Arko Sports Media B.V.) gepubliceerd.

3. Conclusie

Ondanks alle inspanningen die bijdragen aan een veilige sportomgeving, is er nog een lange weg te gaan.

NOC*NSF erkent haar verantwoordelijkheid in dit proces en haar voorbeeldfunctie in een maatschappelijk veranderend speelveld en past daar visie en interventies op aan. Het thema integriteit en veiligheid zal te allen tijde onderwerp van gesprek moeten blijven, waarbij breder gekeken dient te worden dan alleen naar de relatie tussen sporter en coach. Daarnaast is het zeer van belang goed te definiëren wat grensoverschrijdend gedrag is.

In samenwerking met alle betrokken partijen blijft er continu ruimte voor verbetering. Naast onze focus op het verbeteren van de veiligheid van onze sporters, continueren we de inzet van het Centrum Veilige Sport Nederland, zodat er een adequate opvolging wordt gegeven aan (toekomstige) casuïstiek.